

Živé osobné mená a pomenovacie modely v triede vydatých žien v Papradi

MIROSLAV KAZÍK

Living (unofficial) personal names and naming models of married women in Paprad

Abstract

The article summarizes the characteristics of the unofficial (living) personal names of married women in the largest settlement of town Stará Turá – Paprad (Western Slovakia). It brings the results of quantitative analysis of unofficial (living) personal names. The core of the article is formed by the overview of the distribution of naming models, along with unofficial (living) personal names. The most frequent unofficial (living) personal names in the class of married women in Paprad are two-member unofficial (living) personal names (39.4%) and three-member models (40.3%). Models with a frequency of 1 are 167, which is 81.07% of models. In total there are 206 models of names of married women. The living personal names of the most frequent model, which is a one-member model with a functional element surname by father in the form of a dialectical suffix -ka, account for only 2.23% of all living personal names in the class of married women in Paprad. Direct, indirect and descriptive live personal names are documented in the site and class.

Keywords: onomastics; living (unofficial) names; Stará Turá; Paprad

Subject-Affiliation in New CEEOL: Language and Literature – Applied Linguistics – Descriptive linguistics

DOI: 10.36007/eruedu.2022.2.104-117

Antroponomastika ako časť onomastiky, vednej disciplíny zaoberajúcej sa vlastnými menami, skúma okrem úradných mien aj rozličné spôsoby neúradného osobného pomenovania. Pre neúradné osobné mená sa na Slovensku vžil termín živé osobné mená. Jeho autorom bol Vincent Blanár, ktorý vypracoval aj teóriu týchto mien a ktorý spolu s Jánom Matejčíkom spracoval živé mená zo stredného Slovenska a opísal ich designáciu (Blanár – Matejčík 1978, 1983). Unikátna, asi dvojmiliónová kartotéka živých osobných mien (predovšetkým zo stredného Slovenska), sa nachádza v Banskej Bystrici na Univerzite Mateja Bela. Vznikla pod vedením J. Matejčíka, ktorý ju budoval od r. 1965 pomocou svojich študentov. Syntetizujúcim spôsobom teóriu živých osobných mien podal V. Blanár (1996) v monografii Teória vlastného mena.

Živé osobné mená sú neúradné (ľudové) mená osôb. Hierarchicky usporiadaný súbor sémantických príznakov, ktorým sa vyznačujú celé triedy osobných mien, sa chápe ako obsahový model. Obsahový model sa jazykovo realizuje v danom

osobnom mene. Všeobecná schéma jeho slovotvornej štruktúry predstavuje jeho slovotvorný model. Jeden slovotvorný model sa v konkrétnom pomenovaní môže vyjadriť rozličnými slovotvornými typmi. Obsahový model (a motivačný model) a slovotvorný model tvoria spolu antroponymický (pomenovací) model. Antroponymický model sa v danej komunikačnej situácii realizuje ako konkrétny antroponymický znak (úradné alebo živé meno) (Blanár – Matejčík 1978, 14). Antroponymické modely sú konštitutívnymi prvkami sústavy (systému) osobných mien. Rozlišuje sa štruktúra antroponymickej sústavy (na úrovni systému) a spoločenské fungovanie antroponymickej sústavy (v konkrétnej realizácii) (Blanár – Matejčík 1978, 17). Pomenovacie modely sú tvorené funkčnými členmi. Funkčný člen je člen vymedzený pomocou základných sémantických príznakov ako prvok s osobitnou designáciou. V. Blanár (spolu s J. Matejčíkom) (Blanár – Matejčík 1978, Blanár 1996) rozoznáva 6 funkčných členov (FČ): rodné (krstné) meno, priezvisko, rodinné meno, individuálnu charakteristiku, meno (do) domu a apelatívny člen.

Okrem spomenutých autorov V. Blanára a J. Matejčíka sa výskumom živých mien venovali viacerí jazykovedci. Prehľad doterajšieho výskumu uvádza napr. I. Valentová (2015). Živé mená na západnom ani východnom Slovensku neboli objektom výraznejšej pozornosti, preto sme sa rozhodli realizovať výskum na západnom Slovensku a podrobnejšie spracovať živé osobné mená na kopaničiach Starej Turej. Príspevok je syntézou charakteristiky živého (neúradného) osobného pomenovania vydatých žien v kopaničiarskej osade Paprad, časti mesta Stará Turá v okrese Nové Mesto nad Váhom v Trenčianskom kraji.

Vychádzame z analýzy živých mien a pomenovacích modelov a z analýzy ich členitosti uvedených v tomto príspevku a z čiastkových štúdií, v ktorých sme charakterizovali jednotlivé funkčné členy živých osobných mien v Papradi – krstné (rodné) meno (Kazík 2010), priezvisko (Kazík 2018), individuálna charakteristika (Kazík, 2011), rodinné meno (Kazík 2016), meno domu (Kazík 2012) a apelatívny člen (Kazík 2013).

Mesto Stará Turá leží na západe Slovenska, pri hraniciach s Českou republikou. Okrem centrálnej mestskej časti patrí k Starej Turej množstvo kopanic, ktoré sú organizované do väčších celkov nazvaných Paprad, Topolecká, Súš, Jazviny, Černochovej Vrch. Staroturianske kopanice patria do tzv. bielokarpatskej kopaničiarskej oblasti, ktorá zaberá územie Myjavskej pahorkatiny a podhoria Malých a Bielych Karpát (Horváth 1979, 93). Oblasť Myjavskej pahorkatiny predstavuje u nás územie najstaršieho a súčasne aj najintenzívnejšieho kopaničiarskeho osídlenia (Horváth 1979, 165). Nárečie kopanic Starej Turej patrí do podjavorinského nárečia považskej nárečovej podskupiny severnej skupiny západoslovenských nárečí (Štolc 1994, 96).

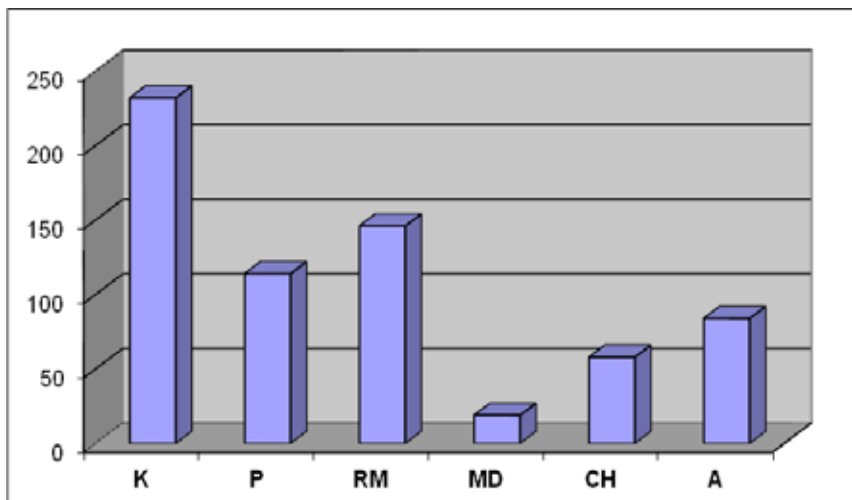
Vlastný terénny výskum sme v osade realizovali podľa stavu v r. 2006. Pri heuristickom výskume živých mien sme používali predovšetkým metódu dotazníka a riadeného rozhovoru. Skúmali sme živé mená používané staršou a strednou generáciou v spoločenskom úze osady v neutrálnej, bezpríznačkovej situácii. Pred terénnym výskumom sme si pripravili kartotečné lístky, kde sme uviedli adresu (číslo domu) a kde sme prepísali úradné podoby mien. Pri terénnom výskume sme zapisovali živé osobné mená, živé mená rodiny (živé rodinné mená) a mená (do) domu.

Zisťovali sme všetky živé mená, ktoré informátor používa. Po výskume sme živé mená modelovali podľa metodiky V. Blanára (1978).

Rodné (krstné) meno môže mať úradnú podobu (K), hypokoristickú podobu (K), alebo inojazyčnú, nárečovú, nespisovnú alebo inak zmenenú nepravidelnú podobu (<K>). Priezvisko sa okrem úradnej podoby (P) môže vyskytovať v neúradnej forme, ktorá sa končí na sufíxy -ka, -ech, -ích (označenie sa používa, ak sú meno rodiny a meno domu odvodené od iného základu alebo sa nepoužívajú) (P) a môže sa objavovať i nepravidelná hlásková zmena priezviska (<P>). Rozoznávajú sa priezviská, ktoré majú zhodnú antropolexému s a) menom rodiny (P = RM), b) menom domu (P = MD) a c) menom rodiny a menom domu (P = RMD). Rodinné meno (RM) môže mať antropolexému zhodnú s a) menom domu (RM = MD), b) priezviskom (RM = P). Meno (do) domu sa značí ako MD. Pri individuálnej charakteristike (CH) sa rozlišujú motivačné príznaky (zaznačujú sa horným indexom): v – telesné alebo duševné vlastnosti, z – trvalé, dočasné alebo bývalé zamestnanie, stav, záľuba, záujmy, p – pôvod a bydlisko, n – iná alebo nejasná motivácia. Rozlíšenie MD a CHp/-: Člen, ktorý sa (potenciálne) stáva zložkou MD, nemení predložku, keď sa stáva súčasťou živého mena. Časť živého osobného mena, kde sa dostáva vyjadrenie bydliska podľa budovy a podľa polohy, ktoré je tiež v mene domu, ale v živom osobnom mene je iná predložka ako v mene domu, modelujeme ako MD = CHp. Apelatívny člen zaznačujeme ako A. V rámci sémantického príznaku [vzťahu k príbuzným osobám] sa rozlišujú príbuzenské motivačné príznaky, ktoré sa označujú dolným indexom: 1 – otec, 11 – matka, 3 – manžel, druh, priateľ, [3] – prvý manžel, 33 – manželka, družka, priateľka, 4 – starý otec, 44 – stará matka, 5 – svokor, teš, 55 – svokra, testiná, 7 – brat. Číselný index 2, ktorý označuje príznak rodiny ako celku (pri P, RM, MD), sa neoznačuje. (Pri zdvojenom indexe zaznačujeme aj index 2, napr. 1/2, 11/2.) Znamienkom plus (+) sa pripájajú jednotlivé funkčné členy, ktoré spolu tvoria jeden model. Hviezdičkou (*) označujeme funkčný člen, ktorý sa predpokladá, nulou (0) ten, ktorý sa používa fakultatívne, špicatými zátvorkami (<>) funkčný člen, ktorý sa používa v skrátenej alebo ináč adaptovanej podobe. Do zátvoriek sa dávajú funkčné členy, ktorými sa pomenúva jedna osoba (obyčajne pri opisnom pomenovaní) – (), []. Dvojbodka (:) sa kladie za tie funkčné členy, ktoré sa spolu používajú aj v nasledujúcom pomenovaní rodiny alebo domu. Lomka (/) ukazuje, že pomenovacím východiskom je symbol na ľavej strane. Funkčný člen na pravej strane ukazuje uplatnenie v dnešnej antroponymickej sústave. Funkčné členy pred znamienkom „rovná sa“ (=) a za znamienkom sú antroponymickou lexémou zhodné a vzťahujú sa na tenže denotát. Na ľavej strane sa uvádza funkčný člen, ktorý sa pokladá za slovtvorné východisko.

V pomenovacích modeloch živých osobných mien vydatých žien v staroturianskej osade Paprad sú zastúpené všetky funkčné členy. Najfrekvencovanejšie je rodné meno (35,53 %). Početné sú rodinné meno (22,36 %), priezvisko (17,46 %) a apelatívny člen (12,86 %). Individuálna charakteristika tvorí (8,88 %) funkčných členov. Najnižší výskyt má meno domu (2,91 %).

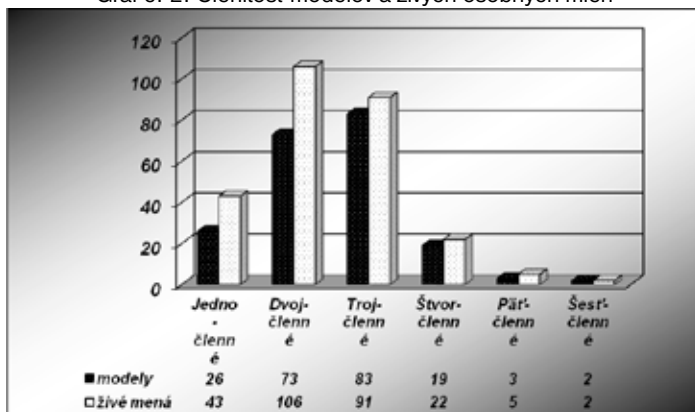
Graf č. 1: Využitie funkčných členov v živých osobných menách

V Papradi je v triede vydatých žien 144 osôb so živým menom a 269 živých osobných mien. (Informátori nám spomenuli aj ďalšie 2 živé mená, ktoré sa už nepoužívajú. Fungovali v čase, keď boli osoby ešte slobodné.) Frekvenčný kvocient (podiel súčtu zistených živých osobných mien a počtu pomenovaných osôb) pre Paprad je teda 1,87. Najviac živých mien u jednej osoby je osem (raz), štyri osoby majú po šesť živých mien.

V triede vydatých v Papradi je jednočlenných 26 modelov a 43 živých mien, dvojčlenných 73 modelov a 106 živých mien, trojčlenných 83 modelov a 91 živých mien, štvorčlenných 19 modelov a 22 živých mien, päťčlenné 3 modely a 5 živých mien, šesťčlenné 2 modely a 2 živé mená. (RM3 : MD a RM3 = MD tu považujeme za jeden model.)

Graf č. 2: Členitosť modelov a živých osobných mien

V Papradi v triede vydatých žien sú najčastejšie dvojčlenné živé osobné mená (39,4 %) a trojčlenné modely (40,3 %), nasledujú trojčlenné živé mená (33,8 %) a dvojčlenné modely (35,4 %). Jednočlenné živé mená predstavujú 16,0 % živých mien, štvorčlenné 8,2 %, päťčlenné 1,9 %, šesťčlenné 0,7 %. Jednočlenné modely tvoria 12,6 % modelov, štvorčlenné 9,2 %, päťčlenné 1,5 % a šesťčlenné 1,0 %.

Modelov s frekvenciou 1 je 167 (18 jednočlenných, 53 dvojčlenných, 76 trojčlenných, 17 štvorčlenných, 1 päťčlenný, 2 šesťčlenné), čo je 81,07 % modelov.

Živé osobné mená najfrekvencovanejšieho modelu, ktorým je jednočlenný model s funkčným členom priezvisko podľa otca vo forme s nárečovým sufixom -ka, tvoria len 2,23 % všetkých živých osobných mien v triede vydatých v Papradi.

Celkovo je v Papradi u vydatých žien 206 modelov. Distribúcia pomenovacích modelov pre triedu vydatých žien v Papradi je 1,31. Členitosť živých osobných mien (určuje koľko členov má priemerne živé osobné meno) je v Papradi 2,43. Pomer funkčných členov využitých v pomenovacích modeloch a počtu pomenovacích modelov je v Papradi 2,54.

Pomenovacie modely žien v Papradi sa vďaka vysokej frekvencii modelov, ktorým zodpovedá vždy len jedno živé osobné meno, vyznačujú veľkou variabilitou. Dosvedčuje to i fakt, že najfrekvencovanejšiemu modelu náleží len šesť živých mien.

Prvé dva najčastejšie modely vychádzajú z úradnej pomenovacej sústavy (P1, K + P3 = RMD). Druhý najčastejší model (K + P3 = RMD) sa od úradného mena pomenovanej líši len prvým funkčným členom, ktorým je rodné (krstné) meno, avšak tu, v živom mene, má hypokoristickú (domácku) podobu, napr. ÚM: Anna Krúpová, ŽM: Anička Krúpová.

Prvý najčastejší model obsahuje len jeden funkčný člen, a to priezvisko podľa otca, ktoré má nárečový sufix -ka (Bičianka, Dugovka, Bunčička, Gregorka). Teda vychádza z (jedného) úradného člena pomenovacej sústavy vydatej ženy za slobodna.

Funkčný člen priezvisko podľa otca, ktoré má nárečový sufix (-ka), spolu s anteponovaným rodným (krstným) menom v úradnej podobe tvorí model K + P1 s frekvenciou 3. Z priezviska za slobodna (rodného priezviska) vychádzajú aj tri živé mená modelu K + RM1 = P, ktorý tvorí rodné (krstné) meno v úradnej podobe a rodinné meno podľa otca s antropobázou priezviska.

Priezvisko manžela je najmä v štyroch menách modelu K + RM3 = P, v troch menách modelu RM3 = P a v troch menách modelu K + *RM3 = P : <MD>.

V modeli K + RM3 = P je rodné (krstné) meno v úradnej podobe a rodinné meno podľa manžela s antropobázou jeho priezviska, v modeli RM3 = P jeden člen – rodinné meno podľa manžela s antropobázou jeho priezviska. V modeli K + *RM3 = P : <MD> je rodné (krstné) meno v hypokoristickej (domáckej) podobe a druhý člen je rodinné meno podľa manžela s antropobázou jeho priezviska, funkčný člen RM3 = P sa predpokladá na základe doložených živých rodinných mien alebo mien domu (ako samostatných mien pomenúvajúcich rodinu a grunt), celé živé osobné meno jednotlivca je východiskom pre modifikované meno domu (ako samostatné meno pomenúajúce grunt).

Medzi relatívne frekvencovanejšie živé mená (resp. modely) patria tie, ktoré obsahujú funkčný člen rodinné meno, ktoré má antropobázu zhodnú s antropobázou mena

domu, vo všetkých týchto prípadoch sú to rodinné mená s príbuzenskou motiváciou podľa manžela:

$$RM_3 = MD \quad (+ RM_3 : MD)$$

Živé meno s jediným funkčným členom rodinné meno podľa manžela s antropobázou mena domu, resp. je východiskom pre meno domu, frekvencia 4.

$$\underline{K} + RM_3 = MD$$

Živé meno, ktoré obsahuje rodné (krstné) meno v hypokoristickej (domácej) podobe a rodinné meno podľa manžela s antropobázou mena domu, frekvencia 4.

$$\underline{K} + RM_3 = <MD>$$

Živé meno, ktoré obsahuje rodné (krstné) meno v hypokoristickej (domácej) podobe a rodinné meno podľa manžela s antropobázou mena domu (meno domu je formálne modifikované alebo obsahuje len časť rodinného mena), frekvencia 4.

$$\underline{K} + RM_3 = MD$$

Živé meno, ktoré obsahuje rodné (krstné) meno v úradnej podobe a rodinné meno podľa manžela s antropobázou mena domu, frekvencia 3.

Frekvenčná distribúcia pomenovacích modelov so živými menami

Frekven- cia	Pomenovací model	Živé osobné meno
6	P1	Bičianka Dugovka Bunčička Gregorka Šeučička Mačička
5	$K + P3 = RMD$	Anička Krúpová Betka Kubánková Jara Arbeciková Milka Otjepková Olina Gregorová
4	$RM3 = MD$ (+ $RM3 : MD$)	Bobička Fírka Dolinská Točkárka ($RM3 : MD$)
4	$K + RM3 = MD$	Mila Bobikéch Mila Bobička Milka Koláréch Milka Raškéch

4	$K + RM3 = \langle MD \rangle$	Zuska Černochárech Zuska Černochárka Mariška Raškých Anča Pavliška
4	$K + RM3 = P$	Anna Papuláčka Anna Papulákých Božena Valých Božena Buných
3	K3	Cirilka Cirilova Cirilová
3	CHz	Profesorka Čo robila vrchnú sestru na Mijave v nemocnici Školníčka
3	$RM3 = P$	Pašmička Bubenička Vrkočka
3	$K + RM1 = P$	Elena Krupých Vjera Mikova Alena Dugých
3	$K + RM3 = MD$	Eva Ároných Eva Áronka Vlasta Ároných
3	$K + *RM3 = P : \langle MD \rangle$	Kača Barančinka Kačka Barančiných Milka Pilkých
3	$K + P1$	Lenka Pilkých Marta Buných Božena Vráblých
3	$A + (\langle K \rangle + P = RMD)3$	žena po Šándorovi Podhrackom vdova Šándora Podhrackého vdova po Šándorovi Podhrackých
3	$P3 = \langle RM \rangle + K + CHp / -MD + RM[3]$	Bjelčíková Anna Spod duba Babušáčka Bjelčíková Anna Spod duba Babušáková Bjelčíková Anna Spod duba Babušákých
2	CHp	Pražanda Maďarka
2	RM1	Bosich Adamovích
2	P1	Kíšková Mačicová
2	A - CHz	paňi Učiteľka pani Školníčka

2	A - P3 = RMD	pani Pribišová pani Šurinová
2	K + K3	Eva Dobrošova Marta, čo má Mira
2	K + K3	Evka Dobrova Evka Dobrošova
2	K + RM1	Anna Majbéch Vjera Raškéch
2	<K> + RM1	Olga Bušéch Olga Ondrejovích
2	K + RM11	Vjerka Zámečnikéch Zuska Desátnikech
2	K + RM3 = P	Beta Borsukéch Milka Skovajséch
2	K + (P1 : <MD>)	Jara Zemanka Jara Zemanéch
2	K + P3 = RMD : MD	Božena Jansová Veronika Štuková
2	K + P3 = RMD : <MD>	Brona Gregorová Boška Jamrichová
2	<K>3 + A	Šándora žena Šándora manželka
2	A - P3 + RM3 = <MD>	teta Durcéch Raškéch teta Durcova Raškéch
2	K + P3 = RMD<> + CHp/-MD	Beta Hluchá z Mlina Betka Bjesiková zo Spodnej ulici
2	(K + P)3 + A	Jurova Juričova žena Ludvíkova Kostelného žena
2	(<K> + P = RMD)3 + A	Šándora Podhrackého žena Šándora Podhrackého manželka
2	(RM + K)3 + A	Patajkova Lubova žena Patajkova Lubova manželka
2	P3 + K + RM1/2 = <MD>	Durcéch Darina Babušákéch Durcéch Darina Babušáčka
2	(K + CHz + RM = MD)3 + A	po Mišovi Prezbiterovi Koláréch žena po Mišovi Prezbiterovi Koláréch manželka
2	A + (K + RM<> = P + CHp/-MD)1 + K	céra Jana Kiškéch zo Spodnej ulici céra Jana Kiškéch zo Spodnej ulici Edita
2	K + (K + CHz + MD = CHp)3 + A	Anička Vladova Stolárova Z bitovki žena Anička Vladova Stolárova Z bitovki manželka
1	K	Marta
1	K	Dita

1	<K>3	Šándorova
1	CHv = <K>	An-na
1	CHv[3] : MD	Pazurička
1	CHp11	Francúška
1	CHp11/3	Vadovčanka
1	CHp3 /RMD<>	Raškovanka
1	(CHp/RMD)3	Gašáčka
1	(CHn : MD)3	Šiška
1	*RM1 = P	Poláčka
1	RM3	Vadovčákéch
1	<RM3> = MD	Čizmáréch
1	*RM3 = P : <MD>	Dornáčka
1	RM4 = MD	Vankéch
1	<P1>	Štefička
1	P3	Janktová
1	P3 = RMD	Valachová
1	A + RM1<> = <MD>	céra Raškovanéch
1	A - RM3 = MD	tetka Druhobokích
1	A - RM3 = P	tetka Šurinéch
1	A + RM5 = MD	nevesta Chajerova
1	A + RM5 = P	nevesta Poláčkéch
1	A - P3	bačka Chudíkéch
1	K + CHv	Marta, čo nemá zubov
1	K + CHp	Anna z Meskej
1	K + (CHn : MD)3	Jana Šiška
1	K + RM1/2	Vjera Babušákéch
1	K + RM1/2 = P : MD	Zdena Mikéch
1	K + RM1	Olina Ondrejovích
1	K + RM1 = <MD>	Ivka Bonkéch
1	K + RM1 = MD : MD	Eva Honvitéch
1	K + <RM1> = <P>	Eva Koščáléch
1	K + RM11 = MD	Anenka Desátnikéch
1	<K> + RM3 = <MD>	Olga Šupákéch
1	K + RM3 = MD : MD	Beta Koláréch
1	K + RM3<> = P	Beta Hluchích
1	K + <RM3> = <P>	Zdena Příbiška
1	K + *RM3 = P : MD	Kačka Barančinka
1	K + RM4 = MD	Darina Vankéch

1	$K + MD = CHp$	Anča z Močára
1	$K + P1$	Katka Kíšková
1	$K + P1$	Jara Dornákéch
1	$K + (P1 : MD)$	Jara Zemanová
1	$K + \langle P1 \rangle = RMD$	Adelka Mednanská
1	$K + P3$	Vlasta Bjelčíková
1	$K + P3$	Alena Barišéch
1	$K + P3$	Darinka Roháčková
1	$K + \langle P3 \rangle$	Alena Hanáková
1	$K + P3$	Luba Sabéch
1	$K + P3 = RMD$	Zdenka Žitná
1	$(K + P = RMD)3$	Gustínova Pribišova
1	$CHv1 + A$	Tatrankova céra
1	$CHz1 + P1$	Gazdova Bunéch
1	$CHz21 + A$	Endurova bapka
1	$CHp + K : MD$	Hát Betka
1	$RM1/2 + K$	Babušákéch Vjera
1	$RM1 \langle \rangle = P + K : MD$	Kíškéch Edita
1	$RM[1] + RM1$	Bunikech-Áronka
1	$RM3 = MD + K : MD$	Koláréch Beta
1	$RM3 = P - A$	Šurinéch teta
1	$RM3 = P + MD = CHp$	Pašmička spod Lipovca
1	$RM4 + A$	Kolesárech vnučka
1	$(RM4 + A) : \langle MD \rangle$	Šlajdréch vnučka
1	$P3 + K$	Barišová Alenka
1	$P3 + K3$	Bjelčíková po Palovi
1	$P3 + CHz$	Dornáková, čo robila vrchnú sestru na Mijave
1	$P3 + MD21$	Tichá na Hučekovom dome
1	$P3 = \langle RM \rangle + K$	Bjesiková Olina
1	$P3 = RMD + MD = CHp$	Kubicová spod Lipovca
1	$(P = RMD)5 + A$	Letancova nevesta
1	$A + (K + P = RMD)3$	vdova po Janovi Kíškovi
1	$A - RM1 + K$	stará Mlináréch Božena
1	$A + (RM = MD + K)5$	nevesta Hučekova Janova
1	$A - MD = CHp + RM3 = P$	teta Z majera Volárech
1	$A3 + A + RM4/3$	vnukova manželka Kolesáréch
1	$K + (K + RM4 = MD)11$	Luba Darini Vankéch

1	$K + (K + RM\langle\rangle)3$	Hela Mišova Raškovana
1	$K + (K + RM = P : \langle MD\rangle)3$	Milka Pala Malkéč
1	$K + (K + P = RMD : MD)3$	Milka Pala Malku
1	$K + (K + RM = P)[3]$	Milka po Vladovi Pilkéč
1	$K + CHp + CHp/-MD$	Milka Dole Pod opchodom
1	$K + RM1/2 = P - A$	Božena Janséč mladá
1	$K + RM1 = P + MD = CHp$	Anča Ochoďnických z Močára
1	$K + RM1\langle\rangle = P + P3 = RMD\langle\rangle$	Jana Kiškéč Gregorová
1	$(K + RM3 = P) : \langle MD\rangle - A$	Božena Janséč stará
1	$K + RM3 = P + K3$	Božena Valéč Janova
1	$K + RM3 = P + CHz$	Mila Letancéč Holička
1	$K + RM3\langle\rangle = P + CHp$	Milena Kiškéč Pot škoľu
1	$K + RM3 = P + RM7$	Anna Papuláčka Mrázéč
1	$K + RM3\langle\rangle = P + MD = CHp$	Kristína Bjesikéč Z bitovki
1	$K + P1 + RM1/.2$	Vjera Vráblíkéč Babušákéč
1	$\langle K\rangle + P1 + P3 = RMD$	Tána Biesová Valová
1	$K + P1 = RMD\langle\rangle + CHv1$	Lenka Hornáčková Tatránkova
1	$(K + \langle P\rangle 3) : MD + CHp$	Vjera Mednanská s Koščáléč dolini
1	$K + P3 + RM1/.2$	Vjera Bunová Babušákova
1	$K + P3 + RM3 = MD$	Anna Durcová Bobikéč
1	$K + P3 + RM3 = MD$	Lida Klimáčková Hučekova
1	$K + \langle P3\rangle + MD = CHp$	Zdenka Vichlopnéč Ze stanici
1	$(K + \langle P3\rangle = RM) : MD + CHp$	Jara Mednanská s Koščáléč dolini
1	$K + P3 = RMD + CHz$	Zuska Valenová Rjaditelka
1	$K + P3 = RMD + CHp$	Žofa Zemanová z Jazvin
1	$K + P3 = RMD + RM11$	Vjerka Černáková Zámečnikéč
1	$K + P3 = RMD\langle\rangle + MD = CHp$	Kristína Bjesiková Z bitovki
1	$(K + CHv)1 + A$	Milanova Tatránkova céra
1	$(K + RM)1 + A$	Miša Áronéč céra
1	$(K + RM = MD)1 + A$	Jana Mišíkéč céra
1	$[(K + P = RMD) : MD]1 + A$	Ivanova Bjesova céra
1	$K3 + A + RM3 = MD$	Janova manželka Koláréč
1	$K3 + A + (P = RMD)3$	Janova manželka Štukova
1	$K3 + A + P3 = RMD$	Rudova manželka Kubánková
1	$K3 + K + P3 = RMD$	Ivanova Anna Bjesová
1	$(\langle K\rangle + RM = MD?)3 + A$	po Marcinovi Majbéč žena
1	$(K + RM[1] = MD)3 + A$	Mira Babušákéč manželka
1	$(K + RM = P)3 + A$	po Janovi Zemanéč žena

1	$(K + RM = P)3 + K$	Branova Podhrackých Tána
1	$(K + RM = P : <MD>)3 + K$	Pala Malkéch Milka
1	$(K + <P> : <MD>)3 + A$	Vladova Mednanského manželka
1	$(<K> + P = <RM>)3 + A$	Marcinova Bjelčíková manželka
1	$(K + P = RM : MD)3 + A$	Milanova Mikova manželka
1	$[(K + P = RM) : MD]3 + A$	Jarova Bjesova žena
1	$(K + RM = MD)3 + K$	Ivanova Černocháréch Majka
1	$(K + RM)4 + A$	Gustína Kolesárech vnučka
1	$(K + P = RMD)5 + A$	Gustína Pribiša nevesta
1	$(K + RM = MD)7 + A$	Jana Točkára sestra
1	$(K + P = RMD)7 + A$	Pala Dugu sestra
1	$(CHv + K)1 + A$	Tatrankova Milanova céra
1	$CHz + K + RM3<> = P$	Učiteľka Vjerka Bjesikéch
1	$CHz + RM1 + <RM3> = P$	Profesorka Adamovich Pribišéch
1	$CHp + K + P3 = RMD$	Z Jazvín Žofa Zemanová
1	$RM1/2 + K + P3$	Babušákéch Vjera Bunová
1	$RM1 + K + *RM1 = P$	Patajková Vjera Bjesikéch
1	$RM11 + K + CHp/-MD$	Latákéch Milka Pod opchodom
1	$(RM3 - A) : MD + P3$	Vadovčákéch tetka Michalcová
1	$RM[3] + (<K> + <P> = <RM>)3$	Babušáčka po Marcinovi Bjelčíkovi
1	$RM3 = MD + A + K3$	Honvítova žena Vladova
1	$(RM = MD + K)3 + A$	Latákéch Vladova vdova
1	$(RM = MD + <K>)3 + A$	Chajeréch Marcinova žena
1	$RM3 = P + K + CHp$	Bjelčíčka Jara zo Spodnej ulici
1	$RM3 = P + K + MD = CHp$	Múdrich Lena s Pálenikech rátku
1	$*RM3 = P + K + CHz : <MD>$	Dornákéch Mária Vrchná sestra na Mijave
1	$P3 + K + RM3 = MD$	Michalcová Anna Černocháréch
1	$P3 = <MD> + RM3 = <MD> + 0MD = CHp$	Vrábliková - Babušáčka (Spod duba)
1	$(P = RMD + K)3 + A$	Pribišova Mirova manželka
1	$(P = RMD + K + CHz)3$	Vrkočova Palova Stolárova
1	$(P = RMD + K)3 + MD$	Vrkočova Palova ot Klimáčkou
1	$P3 = RMD + K + P1$	Černáková Anna Bičianéch
1	$A + (K + <P> + MD = CHp)1$	céra Rudova Vichlopna Ze stanici
1	$K + (K + RM = P)3 + A$	Zuska Zdenkova Malkéch manželka
1	$K + (K + P - A)3$	Andrejka Milana Durcéch mlačšieho
1	$K + (K + <P> : <MD>)3 + A$	Anička Vlatkova Mednanského manželka
1	$K + (K + P = RMD : MD)3 + A$	Zuska Zdenkova Malkova manželka

1	$\langle K \rangle + RM3 = MD + \langle K \rangle 3 + A$	Slávka Chajeréch Marcinova žena
1	$K + RM3 \langle \rangle = P + A + K3$	Milena Kiškéch vdova po Janovi
1	$K + RM3 = P + CHp / -MD + ORM11$	Milka Bunéch Pod opchodom (Latákéch)
1	$K + RM3 = P + RM11 + CHp / -MD$	Milka Bunéch Latákéch Pod opchodom
1	$(K + RM1 = \langle MD \rangle) 11 + A + K$	Ivki Bonkéch céra Katka
1	$K3 + K + RM3 = P + MD = CHp$	Mišova Beta Borsukéch zo Salaša
1	$(K + \langle P \rangle + CHz : \langle MD \rangle) 3 + A$	Vlatkova Mednanského Automechanika manželka
1	$(K + P = RMD \langle \rangle + CHp) 3 + A$	po Janovi Kiškovi z Dolnej ulici žena
1	$(K + *RM + P = RMD) 7 + A$	Mišova Mrázéch Borsukova sestra
1	$(K + RM = P + CHv) 7 + A$	Mišova Borsukéch Mrázova sestra
1	$MD = CHp + (K + P = RMD) 3 + A$	Z Bjelčikéch dolini Ruda Kubánka manželka
1	$(P = RMD + K + *RM) 7 + A$	Borsukova Mišova Mrázéch sestra
1	$A + (K + P = RMD : MD) 1 + (K + P 3 = RMD) 11$	céra Jana Žitného a Zdenki Žitnej
1	$K + (K + P + CHz + MD = CHp) 3 + A$	Anička Vladova Klimáčkova Stolárova Z bitovki žena
1	$K + (K + P + CHz + MD = CHp) 3 + A$	Anička Vladova Klimáčkéch Stolárova Z bitovki žena

Živé mená sú odrazom mnohotvárnosti nášho národného jazyka. Možno na nich pozorovať pokračovanie vývinu pomenovacej sústavy. Popri živých menách, ktoré vychádzajú z úradnej pomenovacej sústavy, v Papradi fungujú staré rodinné mená, ktoré nemajú antropobázu zhodnú s antropobázou priezviska. Zväčša majú príbuzenskú motiváciu podľa manžela, zriedkavo aj podľa otca. Jestvujú paralelne vedľa úradných mien. Staré rodinné mená v osade fungujú po generácie, sú odrazom starého patriarchálneho spôsobu života. Mená vychádzajúce z úradnej sústavy majú spravidla nárečovú podobu, v živých menách sú funkčné členy priezvisko a rodinné meno s antropobázou priezviska tvorené sufixami -ka, -éch. Ženy pomenované individuálnou charakteristikou podľa zamestnania sú spravidla osoby s vyšším spoločenským statusom, ženy menej známe sú označované pomocou mien príbuzných osôb. Do živého pomenovania sa dostávajú miestne reálie, pomenovania budov, lokalít – železničná stanica, obchod, bytovka, majer, dolná ulica a pod. V skúmanej osade Paprad sa v danej triede najviac vyskytujú dvojčlenné živé osobné mená, ale pri pomenovacích modeloch ako abstrakcii vyššieho stupňa prevládajú trojčlenné modely živých osobných mien. Časté sú aj jednočlenné modely a živé mená a je zaujímavé, že máme doložené i päťčlenné a šesťčlenné modely a živé mená. Skutočnosť, že sa objavujú päťčlenné a šesťčlenné mená, je zapríčinená potrebou najmä k priezvisku doplniť ďalší funkčný člen, pretože pri veľkom počte rovnakých priezvisk neplní priezvisko dostatočne dištinktivnú funkciu. V lokalite a triede sú doložené popri priamych i nepriame a opisné živé osobné mená,

čo má za následok to, že v živých menách vzrastá frekvencia apelatívneho člena, ale i frekvencia funkčného člena rodné (krstné) meno.

Medzi základnými výskumnými cieľmi slovenskej onomastiky stále zostáva výskum živých osobných mien na západnom a východnom Slovensku, charakteristika jednotlivých mikrosystémov, ktoré tvoria makrosystémy. V tomto príspevku sme sa snažili (modelovou) analýzou všetkých 269 zistených živých osobných mien v Papradi v danej triede prispieť k poznaniu stavu neúradnej antroponymie na západnom Slovensku v jednej osade, v mikrosystéme; zvlášť v mikrosystéme, ktorý predstavuje kopaničiarsku oblasť.

Literatúra

Blanár, Vincent (1996): *Teória vlastného mena. (Status, organizácia a fungovanie v spoločenskej komunikácii.)* Bratislava: Veda.

Blanár, Vincent – Matejčík, Ján (1978): *Živé osobné mená na strednom Slovensku (1. diel). Designácia osobného mena.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

Blanár, Vincent – Matejčík, Ján (1983): *Živé osobné mená na strednom Slovensku (2. diel). Distribúcia obsahových modelov.* Martin: Osveta.

Horváth, Pavel (1979): Vývoj kopanic a kopaničiarskeho osídlenia v oblasti Myjavskej pahorkatiny do konca 18. storočia. In *Historické štúdie*, 22, 87–166. p.

Kazík, Miroslav (2010): Funkčný člen rodné meno v živých osobných menách v Papradi. In *Acta onomastica*, 51, č. 2, 504–514. p.

Kazík, Miroslav (2011): Funkčný člen individuálna charakteristika v živých osobných menách triedy vydatých žien v Papradi. In *Rara Avis. Zborník z VIII. medzinárodnej konferencie študentov a doktorandov.* Trnava 12. – 13. apríl 2011. Eds. Palečsková, Dana – Kumorová, Zdenka – Gregorík, Peter. Trnava: Katedra slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda, 185 – 191. p.

Kazík, Miroslav (2012): Funkčný člen „meno domu“ v modelovej interpretácii živých osobných mien v Papradi. In *Acta onomastica*, 53, 142–148. p.

Kazík, Miroslav (2013): Apelatívny člen v modelovej interpretácii živých osobných mien v Papradi. In *Acta onomastica*, 54, 101–107. p.

Kazík, Miroslav (2016): Funkčný člen „rodinné meno“ v modelovej interpretácii živých osobných mien v triede vydatých žien v Papradi. In *Acta onomastica*, 55, 133–146. p.

Kazík, Miroslav (2018): Priezviská v živých menách vydatých žien v Papradi. In *Komunikácia i kontexty*, I. Ed. Suska, Dorota. Częstochowa: Uniwersytet humanistyczno-przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, 63–77. p.

Štolc, Jozef (1994): *Slovenská dialektológia.* Na vyd. pripravil I. Ripka. Bratislava: Veda.

Valentová, Iveta (2015): „Living“ (Unofficial) Personal Names and their Research in Slovakia. In *Name and Naming*, 44 – 61. p. Online: <http://onomasticafelecan.ro/iconn3/iconn3_proceedings.php>.